

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Semily

Zpracovatel:
Odborný tým Projektů

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Semily se nachází v jihovýchodní části Libereckého kraje a tvoří 1 z 10ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 22 obcí (což je velikost odpovídající průměru kraje);
- v dotčeném území žije celkem 26.037 obyvatel, z toho 8.630 v jádrovém městě;
- SO disponuje rozlohou ca 230 km².

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP v Libereckém kraji

Území	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Semily	22	26037	8630	230
Nový Bor	16	26458	12004	201
Česká Lípa	41	76579	36957	872
Frýdlant	18	24763	7565	349
Jablonec nad Nisou	11	54909	45305	142
Jilemnice	21	22524	5616	279
Liberec	28	141134	102113	578
Tanvald	10	21291	6698	191
Turnov	37	32602	14342	247
Železný Brod	11	12297	6354	74
Průměr za kraj	22	43859	---	316

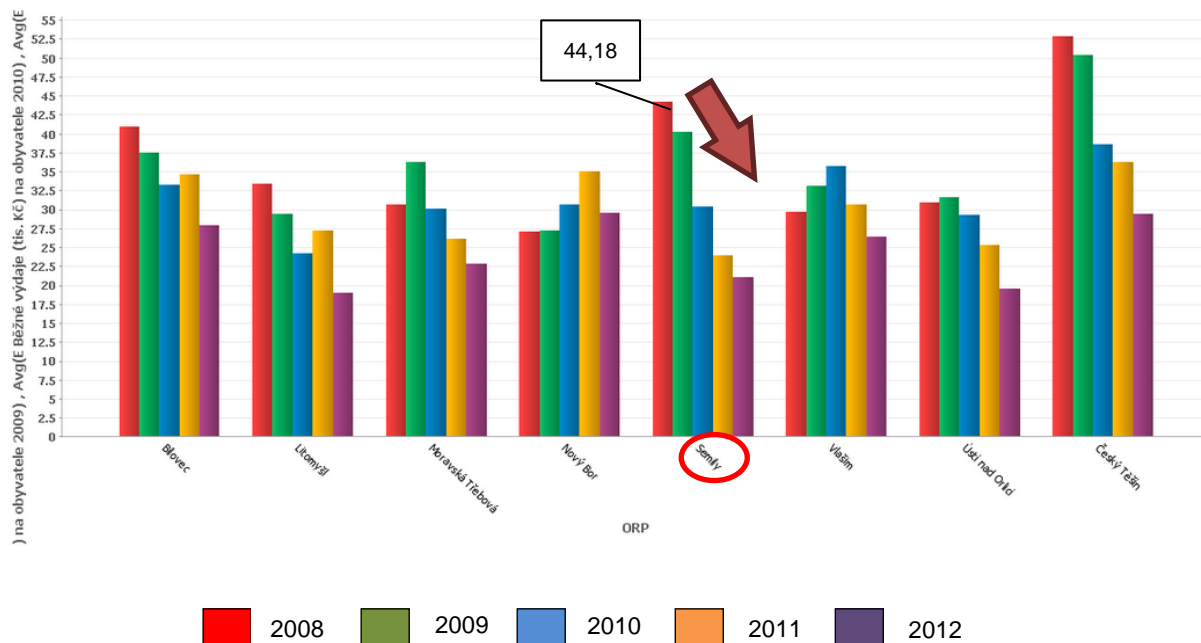
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Libereckého kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obcí SO a počtem obyvatel SO):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 25.500 až 27.000 obyvatel (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Nový Bor, Bílovec, Český Těšín, Litomyšl, Moravská Třebová, Ústí nad Orlicí, Vlašim);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 21 až 22 obcí (celkem 11 srovnatelných SO ORP: Veselí nad Moravou, Vimperk, Cheb, Kostelec nad Orlicí, Jilemnice, Konice, Šternberk, Hlinsko, Lanškroun, Mnichovo Hradiště, Sedlčany).

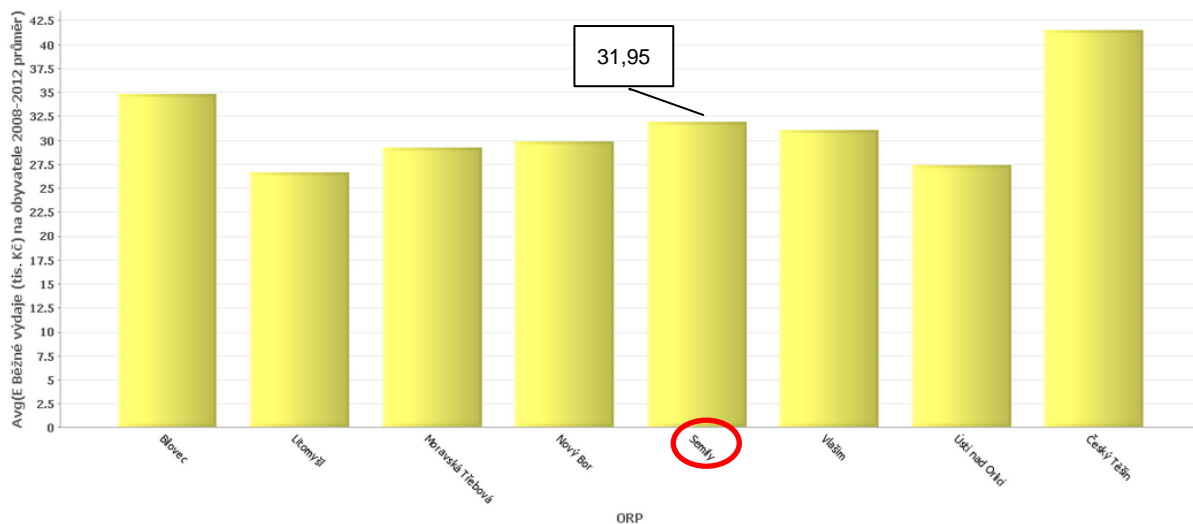
2. Ekonomická výkonnost

Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se u SO ORP Semily blíže podívat na **úroveň běžných výdajů na obyvatele**, která byla sledována mezi lety 2008-2012. Semilský obvod vykazoval v prvních dvou letech sledovaného období 2. nejvyšší hodnoty, naopak v roce 2011, resp. 2012 měl nejnižší, resp. 2. nejnižší hodnotu ukazatele. To dokládá i průměr za roky 2008-2012 ca 32 tis. Kč/obyv./rok. Pro kompletní ilustraci situace je třeba uvést, že u běžných výdajů semilského obvodu je patrný sestupný trend již od roku 2008. Viz obrázek 1.

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 25,5 – 27 tis.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

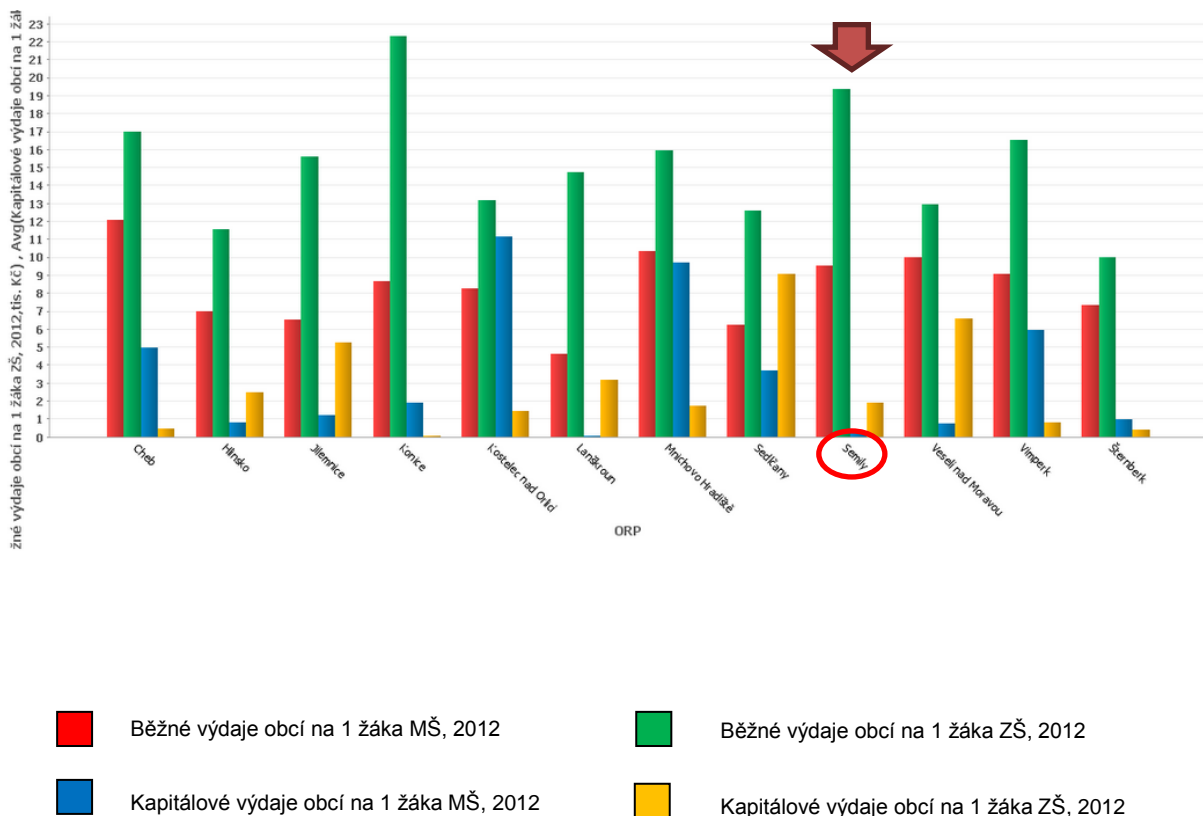
Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 25,5 – 27 tis.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Semily zejména porovnání **běžných výdajů na žáky základních škol a kapitálových výdajů na žáky mateřských škol**. Hodnota běžných výdajů na žáky ZŠ za semilský obvod je ve skupině SO (srovnávaných dle kritéria počtu obcí v SO) 2. nejvyšší (19,36 tis. Kč/žáka), naopak hodnota kapitálových výdajů na 1 žáka MŠ je zcela 2. nejnižší (0,23 tis. Kč/žáka).

Obrázek 3: Běžné a kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 21 – 22) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

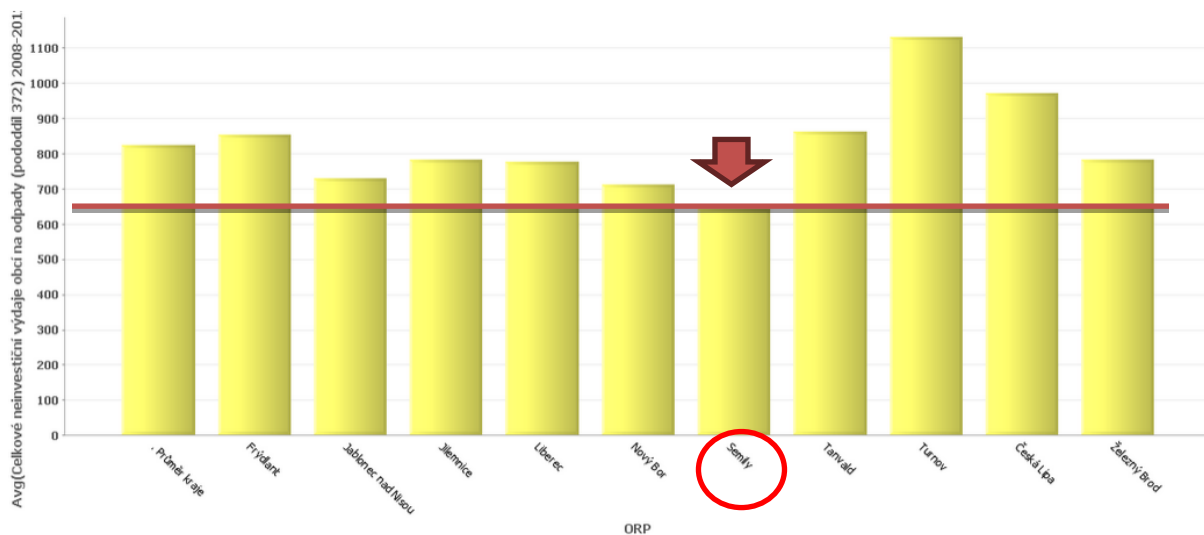

Obdobná situace nastává i při srovnání SO ORP Semily s ostatními SO Libereckého kraje či s SO při aplikaci kritéria počtu obyvatel. V těchto skupinách vykazuje semilský obvod dokonce nejvyšší hodnoty běžných výdajů na žáka základních škol.

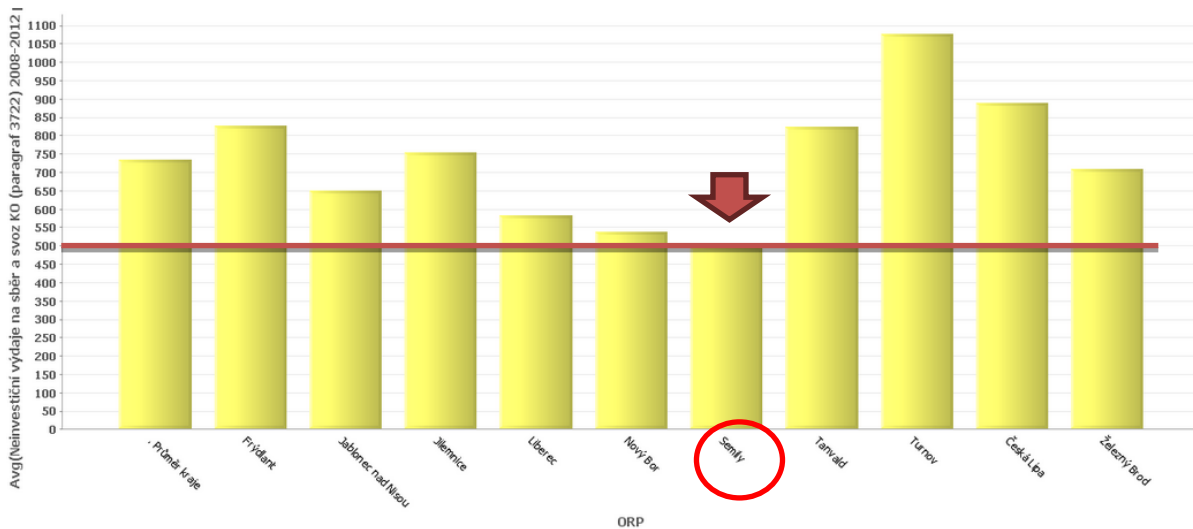
4. Odpadové hospodářství

V oblasti odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO**. Jedná se tedy o tu položku rozpočtu, která se spotřebovává na běžné či provozní náklady obce spojené s odpadovým hospodářstvím. V obou případech jsou hodnoty dosažené obvodem v rámci SO Libereckého kraje každoročně nejnižší. To dokládá i průměrná úroveň celkových neinvestičních výdajů na odpady, která dosahuje výše ca 643 Kč/obyv./rok, a průměrná úroveň neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO ve výši ca 495 Kč/obyv./rok. Viz obrázky 4 a 5.

Obrázek 4: Průměrné celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Libereckého kraje) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008 – 2012

Obrázek 5: Průměrné neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Libereckého kraje) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP SEMILY	
základní charakteristika	v Libereckém kraji správní obvod ORP Semily: <ul style="list-style-type: none"> početem obcí odpovídá průměru kraje
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> na počátku sledovaného období vykazoval obvod 2. nejvyšší úroveň běžných výdajů na obyvatele, v posledních dvou letech období pak patřily jeho hodnoty k nejnižším
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> vyšší úroveň běžných výdajů na žáky ZŠ nízká úroveň kapitálových výdajů na žáky MŠ
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> každoročně nejnižší hodnoty celkových neinvestičních výdajů na odpady i neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad